

Таблиця 2 - Розрахунок показників інтенсивності зайнятості та динаміки кількості підприємств (2019–2024 рр.)

Рік	Середня кількість зайнятих на 1-му підприємстві, осіб ($L_{сер}$)	Ланцюговий темп росту загальної кількості зайнятих ($T_{p(L_{усього})}$), %	Частка малих підприємств у загальній зайнятості, %
2019	16,83	108,00	27,00
2020	17,03	99,00	27,00
2021	17,24	100,00	28,00
2022	20,55	84,00	27,00
2023	16,41	94,00	28,00
2024	17,55	99,00	27,00

Проведений аналіз дозволив зробити висновки, що ринок праці пережив найбільший шок у 2022 році, що призвело до значного скорочення зайнятості. Це супроводжувалося ефектом концентрації робочої сили на великих підприємствах, оскільки їх кількість зменшилася швидше, ніж звільнення працівників. У той же час структурний внесок малого бізнесу в загальну зайнятість залишився незмінним, а динамічні показники відновилися до 2024 року.

Список використаних джерел

1. Кількість підприємств по розміру та видами економічної діяльності (2019–2024 рр.). Дані Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Зайняті на підприємствах по розміру (2019–2024 рр.). Дані Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

Максименко В.А.,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
обліково-фінансового факультету

Науковий керівник – **Мікуляк К.А.,**

асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

ЕКСПРЕС-АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПЕРАТИВНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ

В умовах динамічного розвитку економіки та високої конкуренції особливої ваги набуває швидка оцінка фінансового стану підприємства. Одним із найбільш зручних інструментів для цього є експрес-аналіз, що ґрунтується на використанні системи ключових показників. Залежно від обсягу вихідної інформації, головної мети й завдань дослідження експрес-

аналіз може проводитися з різним ступенем деталізації. Основними цілями експрес-аналізу є оцінка фінансового стану підприємства, виявлення проблемних аспектів діяльності та визначення напрямів подальшого поглибленого аналізу.

Експрес-аналіз являє собою оперативне оцінювання основних показників, які характеризують фінансовий стан підприємства. Основними методами проведення експрес-аналізу є вертикальний та горизонтальний аналізи, вихідною інформацією для яких є бухгалтерська звітність досліджуваного підприємства.

Вертикальний аналіз передбачає поетапне, від укрупнених статей до окремих елементів залежно від ступеня деталізації, вивчення структури ключових статей майнового й фінансового стану підприємства.

Горизонтальний аналіз дозволяє дослідити динаміку абсолютних показників фінансової звітності, яка сформувалася на підприємстві протягом досліджуваного періоду.

Експрес-аналіз, як правило, виконують у три етапи:

1. Підготовчий етап – прийняти рішення про доцільність аналізу фінансової звітності та переконатися в її готовності до читання.

2. Попередній огляд фінансової звітності – ознайомлення з пояснювальною запискою до балансу. Це необхідно для того, щоб оцінити умови роботи у звітному періоді, визначити тенденції основних показників діяльності, а також якісні зміни в майновому і фінансовому станах суб'єкта господарювання.

3. Економічне читання та аналіз звітності, метою яких є узагальнена оцінка результатів господарської діяльності та фінансового стану підприємства [1].

Наочні умовні позначення експрес-аналізу:

А – «Особливих сигналів не виявлено», тобто у компанії відсутні сигнали, на які слід звертати увагу, з-поміж переліку оцінених факторів експрес-аналізу, або ж вони є нечисленними чи несуттєвими;

В – «Варто звернути увагу», тобто рекомендується звернути увагу на декілька виявлених сигналів відносно діяльності компанії серед обчислених факторів експрес-аналізу;

С – «Потрібна особлива увага», тобто перед початком співпраці слід здійснити ретельну оцінку надійності компанії з огляду на численні та/або вагомні сигнальні фактори експрес-аналізу з критичними значеннями;

Д – «Потрібна надзвичайно пильна увага», тобто у компанії виявлені надзвичайно критичні сигнали, що можуть вказувати на порушення нормального режиму її функціонування та рекомендується посилені перевірки надійності перед співпрацею.

У сучасному світі, де економічні процеси стрімкі, а конкуренція безжална, здатність швидко оцінити фінансовий стан партнера або клієнта

є не просто перевагою, а життєвою необхідністю. Експрес-аналіз виступає надійним компасом, що дозволяє бізнесу орієнтуватися у вирі невизначеності.

Таблиця 1 – Фактори, що враховуються під час експрес-аналізу

Назва фактора	Характеристика
Правосуб'єктність	<ul style="list-style-type: none"> – Відсутність статусу юридичної особи – Банкрут – У стані припинення – Обмежена компетенція посадових осіб
Санкції	<ul style="list-style-type: none"> – Компанія під санкціями – Засновник / учасник / кінцевий бенефіціар – резидент країни під санкціями – Компанія торгує з країнами під санкціями
Кваліфікаційні критерії	<ul style="list-style-type: none"> – Недостатній термін існування – Недостатній розмір статутного капіталу – КВЕД
Види діяльності	<ul style="list-style-type: none"> – Основний вид діяльності – оптова торгівля – Широкий перелік зареєстрованих видів діяльності
Інституційні зміни	<ul style="list-style-type: none"> – Приватні інституційні зміни – Зміни в напрямках діяльності – Малий термін діяльності керівника
Місце знаходження	<ul style="list-style-type: none"> – Компанія з окупованих територій – Засновник / кінцевий бенефіціар – особа, зареєстрована на тимчасово окупованій території України – Місцеперебування в житловому фонді
Засновники/учасники в іноземних юрисдикціях	<ul style="list-style-type: none"> – Засновники/учасники в «офшорах», визнаних в Україні – Засновники/учасники в «Чорному списку» ЄС – Засновники/учасники в «Чорному списку» FATF – Засновники/учасники в «Чорному списку» OECD
Судові рішення	<ul style="list-style-type: none"> – Пов'язані з контрагентом судові рішення у цивільних, кримінальних, адміністративних і господарських справах
Заборгованість	<ul style="list-style-type: none"> – Податковий борг – Відкриті виконавчі провадження
Власники невідомі	<ul style="list-style-type: none"> – Кінцеві бенефіціари не визначені
Зв'язки	<ul style="list-style-type: none"> – Операції з «офшорними» юрисдикціями, визнаними в Україні – Операції з юрисдикціями з «Чорного списку» ЄС – Операції з юрисдикціями з «Чорного списку» FATF – Операції з юрисдикціями з «Чорного списку» OECD – Зв'язок з національним публічним діячем

Джерело: сформовано автором із застосуванням [2]

Отже, експрес-аналіз є важливим інструментом оперативної оцінки фінансового стану підприємства та виявлення потенційних ризиків. Його застосування дозволяє своєчасно ідентифікувати проблемні аспекти

діяльності суб'єкта господарювання, підвищити обґрунтованість управлінських рішень та мінімізувати фінансові ризики в умовах нестабільного економічного середовища.

Список використаних джерел

1. Експрес-аналіз фінансового стану підприємств. URL: <https://numl.org/.832203>.

2. Миттєва перевірка підприємств і ФОП. URL: https://youcontrol.com.ua/our_possibility/express-analysis/.

Павлова Г.Є.,

д-р екон. наук, професор,

декан факультету обліку і фінансів

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

м. Дніпро

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ І ФІНАНСОВА АНАЛІТИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Динамічний розвиток сучасної економіки, прискорення науково-технічного прогресу, посилення конкурентної боротьби, обмеженість фінансових ресурсів, наявність кризових явищ та стрімке зростання обсягів інформації зумовлюють необхідність удосконалення економічного аналізу і фінансової аналітики в системі управління підприємством. У сучасних умовах саме економічний аналіз та фінансова аналітика забезпечують формування достовірної, релевантної й своєчасної інформації для оцінки результатів діяльності підприємства, виявлення ризиків, прогнозування тенденцій розвитку та обґрунтування ефективних управлінських рішень.

Значення економічного аналізу та фінансової аналітики суттєво зростає в умовах нестабільності економічного середовища та високого рівня невизначеності, оскільки вони виступають важливими інструментами забезпечення фінансової стійкості, конкурентоспроможності та ефективного функціонування підприємства. Використання сучасних аналітичних методів, цифрових технологій, систем Business Intelligence, Big Data та інструментів прогнозування сприяє підвищенню якості управління фінансовими ресурсами та оперативності прийняття управлінських рішень.

У зв'язку з цим для науковців і практиків особливо актуальним є дослідження сучасних видів економічного аналізу та фінансової аналітики, адаптованих до умов цифрової економіки й сучасних потреб управління